

Vergaderjaar 2018–2019

32 043

Toekomst pensioenstelsel

R

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 9 juli 2019

Naar aanleiding van de evaluatie van de op 1 januari 2015 in werking getreden Wet aanpassing financieel toetsingskader (Wft) heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid toegezegd¹ de Kamer te informeren over de uitkomsten van het overleg met pensioenfondsen en toezichthouders over de in de evaluatie van de Wft gesignaleerde knelpunten. In de Verzamelbrief pensioenonderwerpen van 24 april 2019² wordt gerefereerd aan het onderzoek dat op verzoek van de Eerste Kamer is uitgevoerd naar de mate waarin de met de Wet aanpassing financieel toetsingskader beoogde effecten zijn gerealiseerd³.

Aansluitend heeft de voorgaande vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 29 mei 2019 een brief gestuurd aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De Minister heeft op 9 juli 2019 gereageerd.

De huidige commissie⁴ brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van Dooren

¹ Toezegging T02574 (Kamerstukken I 2017/18, 33 972, AD, p. 15).

² Kamerstukken I 2018/19, 32 043, O en bijlagen.

³ Onderzoek aangeboden op 8 maart 2018 (Kamerstukken I 2017/18, 33 972, AC en bijlage) naar aanleiding van de motie-Ester (Kamerstukken I 2014/15, 33 972, L).

⁴ Samenstelling:

Kox (SP), Essers (CDA), Koffeman (PvdD), Ester (CU), Sent (PvdA) (*voorzitter*), Van Strien (PVV), De Bruijn-Wezeman (VVD), N.J.J. van Kesteren (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Schalk (SGP), Stienen (D66), A.J.M. van Kesteren (PVV), Van Rooijen (50PLUS), Wever (VVD) (*ondervoorzitter*), Ballekom (VVD), Geerdink (VVD), Gerbrandy (OSF), Van Gurp (GL), Van der Linden (FVD), Moonen (D66), Nanninga (FVD), Pouw-Verweij (FVD), Rosenmöller (GL), Vendrik (GL), De Vries (FVD)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Den Haag, 29 mei 2019

Naar aanleiding van de evaluatie van de op 1 januari 2015 in werking getreden Wet aanpassing financieel toetsingskader (Wft) hebt u toegezegd⁵ de Kamer te informeren over de uitkomsten van het overleg met pensioenfondsen en toezichthouders over de in de evaluatie van de Wft gesignaleerde knelpunten. In de Verzamelbrief pensioenonderwerpen van 24 april 2019⁶ wordt gerefereerd aan het onderzoek dat op verzoek van de Eerste Kamer is uitgevoerd naar de mate waarin de met de Wet aanpassing financieel toetsingskader beoogde effecten zijn gerealiseerd⁷. Dit onderzoek geeft aan dat het merendeel van de respondenten kanttekeningen plaatst bij de technische vormgeving van de haalbaarheidstoets, de berekeningswijze van de reële dekkingsgraad en de reikwijdte van de beleidsdekkingsgraad.

Op grond van het overleg met pensioenfondsen en toezichthouders komt de regering tot de conclusie dat de definitie van de reële dekkingsgraad aanpassing behoeft, in het bijzonder dat de indexatiekasstromen niet langer met het verwachte aandelenrendement, maar met de rentetermijnstructuur (RTS) verdisconteerd zouden moeten worden. De leden van de **PvdA**-fractie menen dat inzage in de mate van koopkrachtbehoud op fondsniveau hiermee niet gediend zou zijn, aangezien de RTS geen indicatie is van de verwachte beleggingsopbrengsten (in de verzamelbrief wordt abusievelijk louter van «verwacht aandelenrendement» gesproken). Graag ontvangen de leden van de PvdA-fractie een nadere toelichting op dit punt. De leden van de **CDA**-fractie sluiten zich aan bij dit verzoek.

De leden van de commissie zien uw reactie – bij voorkeur binnen vier weken – met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A.H.G. Rinnooy Kan

⁵ Toezegging T02574 (Kamerstukken I 2017/18, 33 972, AD, p. 15).

⁶ Kamerstukken I 2018/19, 32 043, O en bijlagen.

⁷ Onderzoek aangeboden op 8 maart 2018 (Kamerstukken I 2017/18, 33 972, AC en bijlage) naar aanleiding van de motie-Ester (Kamerstukken I 2014/15, 33 972, L).

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2019

Hierbij zend ik u een reactie op het verzoek van leden van de PvdA-fractie om toelichting te geven bij de Verzamelbrief pensioenonderwerpen van 24 april 2019.⁸

In mijn brief van 24 april 2019 heb ik aangegeven dat de definitie van de reële dekkingsgraad aanpassing behoeft; voortaan moet de risicovrije termijnstructuur (RTS) als rekenrente gebruikt worden om verplichtingen te verdisconteren en kan niet langer het verwachte beleggingsrendement gebruikt worden. Dit blijkt uit de evaluatie van het nFTK en de aansluitende gesprekken daarover met pensioenfondsen en de toezichthouders.

De PvdA-fractie van de Eerste Kamer reageert op 29 mei 2019 met de opmerking dat inzage in koopkrachtbehoud op fondsniveau daarmee niet gediend zou zijn, aangezien de RTS geen indicatie is van de verwachte beleggingsrendementen. De PvdA-fractie vraagt om toelichting bij dit punt en leden van de CDA-fractie sluiten zich aan bij dit verzoek.

De wijziging betreft een aanpassing in een dekkingsgraad. Een dekkingsgraad laat zien in welke mate de actuele verplichtingen aan de passivakant van de balans, gedekt zijn door het nu aanwezige fondsvermogen aan de activakant van de balans. Een *nominale* dekkingsgraad laat zien in welke mate de *nominale* verplichtingen (de uit te keren pensioenen) van nu en die in de toekomst, gedekt zijn door nu aanwezig vermogen. Een *reële* dekkingsgraad laat zien in welke mate de *reële* verplichtingen gedekt zijn door nu aanwezig fondsvermogen. De reële verplichtingen zijn de nu en in de toekomst uit te keren pensioenen, maar dan zodanig verhoogd dat er sprake is van volledig koopkrachtbehoud – in de brief van 24 april 2019 ook wel «volledig geïndexeerde kasstromen» genoemd. De reële dekkingsgraad laat zien in welke mate nu aanwezig vermogen in het fonds voldoet om pensioen uit te keren met volledig koopkrachtbehoud. Het in de toekomst nog te realiseren overrendement telt naar verwachting op bij het vandaag aanwezige fondsvermogen, maar is nu nog niet aanwezig om de met inflatie opgehoogde kasstroom te dekken en telt dus niet mee in de reële dekkingsgraad. Om consistent te zijn met de definitie van de nominale dekkingsgraad moet voor de reële dekkingsgraad de rekenrente ook de risicovrije termijnstructuur (RTS) zijn.

Wanneer niet een dekkingsgraad maar bijvoorbeeld een toekomstprojectie van het vermogen van het pensioenfonds gemaakt zou moeten worden, dan zou het opportuun kunnen zijn om gebruik te maken van het verwachte rendement op beleggingen.

Naast de hierboven genoemde reële dekkingsgraad, die deelnemers alleen op fondsniveau informeert, zal er per 30 september van dit jaar, op www.mijnpensioenoverzicht.nl andere informatie beschikbaar zijn voor individuele deelnemers, namelijk het individuele pensioen weergegeven in scenario-bedragen. Die bedragen zullen de deelnemer inzicht geven in de reële verwachtingen die hij of zij mag hebben ten aanzien van de hoogte én van de koopkracht van zijn of haar toekomstige pensioenuitkering.

⁸ Kamerstukken I 2018/2019, 32 043, O en bijlagen.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat bovenstaande aanpassing van de berekeningswijze van de reële dekkingsgraad op fondsniveau geen gevolgen heeft voor de grenzen die worden gesteld ten behoeve van het toekomstig indexeren, dan wel het korten van pensioenaanspraken. In het nFTK worden dergelijke grenzen immers gesteld op basis van nominale dekkingsgraden, en de definitie daarvan verandert niet. De reële dekkingsgraad wordt enkel gebruikt voor communicatiedoeleinden op fondsniveau, bijvoorbeeld in het jaarverslag.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees